# DIREKTYVOS

## KOMISIJOS DIREKTYVA 2010/52/ES

**2010 m. rugpjūčio 11 d.**

**kuria iš dalies keičiama Tarybos direktyva 76/763/EEB dėl ratinių žemės ūkio ir miškų ūkio traktorių keleivių sėdynių ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/144/EB dėl tam tikrų ratinių žemės ūkio ar miškų ūkio traktorių sudėtinių dalių ir techninių charakteristikų siekiant suderinti jų technines nuostatas**

**(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/37/EB dėl žemės ar miškų ūkio traktorių, jų priekabų ir keičiamos velkamosios įrangos, jų sistemų, sudėtinių dalių ir atskirų techninių mazgų tipo patvirtinimo ir panaikinančią Direktyvą 74/150/EEB [1], ypač į jos 19 straipsnio 1 dalies b punktą,

kadangi:

(1) 1976 m. liepos 27 d. Tarybos direktyva 76/763/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių ratinių žemės ūkio ir miškų ūkio traktorių keleivių sėdynes, suderinimo [2] ir 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/144/EB dėl tam tikrų ratinių žemės ūkio ar miškų ūkio traktorių sudėtinių dalių ir techninių charakteristikų [3] yra dvi iš atskirųjų direktyvų dėl žemės ūkio ir miškų ūkio traktorių EB tipo patvirtinimo tvarkos, nustatytos Direktyva 2003/37/EB.

(2) Sauga – vienas iš pagrindinių ramsčių, kuriuo grindžiama Direktyva 2003/37/EB. Siekiant pagerinti operatorių apsaugą tikslinga papildyti pagal tą direktyvą taikomus reikalavimus, kad jie apimtų visus Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/42/EB [4] dėl mašinų I priede išvardytus pavojus, kurie dar neįtraukti į atskirųjų direktyvų taikymo sritį remiantis Direktyva 2003/37/EB.

(3) Priėmus šį pakeitimą Direktyva 2006/42/EB nebebus taikoma traktoriams, kurių tipas patvirtintas remiantis taip pakeistais tipo patvirtinimo teisės aktais dėl žemės ūkio ir miškų ūkio traktorių, nes įgyvendinus tą iš dalies keičiančią direktyvą prie rizikų, įtrauktų į Direktyvos 2003/37/EB taikymo sritį, priskiriamos visos rizikos, įtrauktos į Direktyvos 2006/42/EB taikymo sritį.

(4) Europos standartizacijos komitetas CEN parengė darniuosius standartus dėl keleivių apsaugos apvirtimo atveju ir apsaugos nuo pavojingųjų cheminių medžiagų Šie standartai buvo patvirtinti ir paskelbti, todėl juos reikėtų įtraukti į šią direktyvą.

(5) Direktyva 76/763/EEB nustatyti keleivių sėdynių projektavimo ir montavimo žemės ūkio traktoriuose reikalavimai; kad ši apsauga būtų didesnė, tikslinga iš dalies pakeisti tą direktyvą į ją įtraukiant papildomų techninių reikalavimų, užtikrinančių apsaugą nuo keleiviams gresiančio pavojaus susižeisti, kaip aprašyta Direktyvoje 2006/42/EB, visų pirma pavojaus, susijusio su apvirtimu ir keleivių sėdynių diržų pritvirtinimu.

(6) Direktyva 2009/144/EB nustatyti techniniai reikalavimai, taikomi tam tikroms ratinių žemės ūkio traktorių sudėtinėms dalims ir charakteristikoms; kad ši apsauga būtų didesnė, tikslinga iš dalies pakeisti tą direktyvą į ją įtraukiant papildomų techninių reikalavimų, užtikrinančių apsaugą nuo krentančių objektų, nuo objektų patekimo į kabiną ir nuo pavojingųjų cheminių medžiagų; be to, reikia nustatyti būtiniausius operatoriaus vadovo reikalavimus.

(7) Kad tipo patvirtinimo procesas vyktų sklandžiai ir visų pirma kad pagerėtų darbo sauga, reikėtų apibrėžti minimalų operatoriaus vadovo turinį. Taip būtų užtikrinta, kad operatoriai turėtų reikalingą informaciją, pagal kurią galėtų įvertinti, ar traktoriai atitinka numatytas jų naudojimo paskirtis, ir galėtų atlikti tinkamą techninę priežiūrą.

[1] OL L 171, 2003 7 9, p. 1.
[2] OL L 262, 1976 9 27, p. 1.
[3] OL L 27, 2010 1 30, p. 33.
[4] OL L 157, 2006 6 9, p. 24.

(8) Nuostatų dėl apsauginių konstrukcijų nuo krintančių objektų, jeigu yra, nuostatų dėl operatorius apsaugančių konstrukcijų, jeigu yra, ir nuostatų dėl sąlyčio su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis prevencijos reikalaujama remiantis naujausiomis technologijomis

(9) Šioje direktyvoje numatytos priemonės atitinka Derinimo su technikos pažanga komiteto (žemės ūkio traktoriai) nuomonę,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

*1 straipsnis*

Direktyva 76/763/EEB iš dalies keičiama pagal šios direktyvos I priedą.

*2 straipsnis*

Direktyva 2009/144/EB iš dalies keičiama pagal šios direktyvos II priedą.

*3 straipsnis*

1. Jeigu transporto priemonės atitinka Direktyvos 76/763/EEB ir Direktyvos 2009/144/EB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimus, valstybės narės, remdamosi su šių direktyvų turiniu susijusiomis priežastimis, nuo įsigaliojimo dienos:

a) neatsisako joms suteikti EB tipo patvirtinimą arba nacionalinio tipo patvirtinimą; arba

b) nedraudžia registruoti, parduoti ar eksploatuoti tokias transporto priemones.

2. Jeigu naujų tipų transporto priemonės neatitinka Direktyvos 76/763/EEB ir Direktyvos 2009/144/EB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimų, valstybės narės, remdamosi su šių direktyvų turiniu susijusiomis priežastimis, praėjus vieneriems metams nuo įsigaliojimo dienos:

a) atsisako suteikti EB tipo patvirtinimą; ir

b) gali atsisakyti suteikti nacionalinį tipo patvirtinimą.

3. Jeigu naujos transporto priemonės neatitinka Direktyvos 76/763/EEB ir Direktyvos 2009/144/EB su pakeitimais, padarytais šia direktyva, reikalavimų, valstybės narės, remdamosi su šių direktyvų turiniu susijusiomis priežastimis, praėjus dvejiems metams nuo įsigaliojimo dienos:

a) atitikties sertifikatus, kurie pagal Direktyvą 2003/37/EB pateikiami kartu su naujomis transporto priemonėmis, laiko nebegaliojančiais Direktyvos 2003/37/EB 7 straipsnio 1 dalyje nustatytais tikslais; ir

b) gali neleisti registruoti, parduoti arba pradėti eksploatuoti šias transporto priemones.

*4 straipsnis*

1. Valstybės narės ne vėliau kaip iki 2011 m. kovo 1 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus šios direktyvos įgyvendinimui. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus.

Jos taiko šias nuostatas nuo 2011 m. kovo 2 d.

Valstybės narės, priimdamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

*5 straipsnis*

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

*6 straipsnis*

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2010 m. rugpjūčio 11 d.

*Komisijos vardu*

*Pirmininkas*

José Manuel BARROSO

*I PRIEDAS*

Direktyvos 76/763/EEB priedas pakeičiamas šiuo priedu:

*„PRIEDAS*

Keleivių sėdynės, jeigu yra, turi atitikti standartą EN 15694:2009.“

*II PRIEDAS*

Direktyva 2009/144/EB iš dalies keičiama taip:

1. II priedo antraštinė dalis priedų sąraše iš dalies keičiama taip:

„**Greičio ribotuvas ir traktoriaus pavarų sudėtinių dalių, kyšančių dalių ir ratų apsauga, papildomi saugos reikalavimai, skirti specialiems naudojimo atvejams, operatoriaus vadovas**“.

2. II priedo antraštinė dalis pakeičiama taip:

„**Greičio ribotuvas ir traktoriaus pavarų sudėtinių dalių, kyšančių dalių ir ratų apsauga, papildomi saugos reikalavimai, skirti specialiems naudojimo atvejams, operatoriaus vadovas**“.

3. II priede įterpiami tokie punktai:

„3. PAPILDOMI SAUGOS REIKALAVIMAI, SKIRTI SPECIALIEMS NAUDOJIMO ATVEJAMS

3.1. **Apsauginės konstrukcijos nuo krintančių objektų**

Apsauginės konstrukcijos nuo krintančių objektų (AKKO), jeigu yra, turi atitikti EBPO 10 normą ([1]).

3.2. **Operatorius apsaugančios konstrukcijos**

3.2.1. Operatorius apsaugančios konstrukcijos, jeigu yra, turi atitikti standartą ISO 8084:2003 ([2]).

3.2.2. Naudojimo ne miško darbams atvejais ir nepažeidžiant 3.2.1 punkto nuostatų, jei traktoriai yra su įstiklinimais, atitinkančiais III A priedo 1.1.3 punkto nuostatas, laikoma, kad juose įrengtos operatorius apsaugančios konstrukcijos.

3.3. **Sąlyčio su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis prevencija**

Standarto EN 15695–1:2009 reikalavimai taikomi visiems traktoriams, apibrėžtiems Direktyvos 2003/37/EB 2 straipsnio j punkte, jeigu jie naudojami esant sąlygoms, dėl kurių gali grėsti sąlyčio su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis rizika; tokiu atveju kabina turi atitikti šio standarto 2, 3 ir 4 lygio reikalavimus. Būtina aprašyti atskirų lygių pasirinkimo kriterijus ir šie kriterijai turi atitikti nurodytuosius operatoriaus vadove. Kad būtų galima purkšti pesticidus, kabina turi būti 4 lygio.

4. OPERATORIAUS VADOVAS

Operatoriaus vadovas turi atitikti standartą ISO 3666:1996 ([3]), išskyrus 4.3 skirsnį („Mašinų identifikavimas“).

4.1. Visų pirma arba be reikalavimų, nustatytų standarte ISO 3600:1996, operatoriaus vadove nurodoma:

a) sėdynės ir pakabos reguliavimas, susijęs su ergonomine operatoriaus padėtimi atsižvelgiant į valdymo įtaisus, ir siekiu maksimaliai sumažinti riziką, kylančią dėl viso kėbulo vibracijos;

b) šildymo, ventiliacijos ir oro kondicionavimo sistemos, jeigu įrengta, naudojimas ir reguliavimas;

c) variklio paleidimas ir išjungimas;

d) avarinių išėjimų vieta ir šių išėjimų atidarymo būdas;

e) įlipimas į traktorių ir išlipimas iš jo;

f) pavojaus zona prie traktoriaus lanksčiojo rėmo sukimosi ašies;

g) specialių įrankių naudojimas, jeigu jie yra;

h) saugūs eksploatavimo ir techninės priežiūros metodai;

i) informacija apie lanksčiųjų hidraulinių vamzdžių tikrinimo dažnumą;

j) traktoriaus vilkimo instrukcijos;

([1]) EBPO standartinė techninė žemės ir miškų ūkio traktorių apsauginių konstrukcijų nuo krentančių objektų (AKKO) oficialiojo bandymo norma. 2008 m. spalio mėn. EBPO tarybos sprendimas C(2008) 128.

([2]) Šį dokumentą galima susirasti tinklalapyje: http://www.ISO.org/ISO/en/CatalogueDetailPage.CatalogueDetail?CSNUMBER = 9021&ICS1 = 65&ICS2 = 60&ICS3 = 1

([3]) Šį dokumentą galima rasti svetainėje: http://www.ISO.org/ISO/en/CatalogueDetailPage.CatalogueDetail?CSNUMBER = 9021&ICS1 = 65&ICS2 = 60&ICS3 = 1

k) nurodymai dėl saugaus kėliklių naudojimo ir rekomenduojamų kėliklių įrėmimo vietų;

l) su akumuliatorių baterija ir degalų baku susiję pavojai;

m) draudžiamas traktoriaus naudojimas, jeigu yra pavojus apvirsti, nurodant, kad sąrašas nėra baigtinis;

n) bet kokia liekamoji rizika, susijusi su įkaitusiais paviršiais, pvz., alyvos arba aušinimo skysčio pylimas į įkaitusius variklius arba pavarų dėžes;

o) apsauginės konstrukcijos nuo krintančių objektų apsaugos lygis, jeigu taikoma;

p) apsaugos nuo pavojingųjų cheminių medžiagų lygis, jeigu taikoma;

q) operatorius apsaugančios konstrukcijos apsaugos lygis, jeigu taikoma.

4.2. **Mašinų prikabinimas, atkabinimas ir darbas su prikabintomis mašinomis, priekabomis ir keičiamosiomis velkamomis mašinomis**

Operatoriaus vadove turi būti nurodyta:

a) įspėjimas griežtai laikytis prikabintų arba velkamų mašinų arba priekabos operatoriaus vadove pateiktų nurodymų ir neeksploatuoti traktoriaus–mašinos arba traktoriaus–priekabos junginio, jeigu nesilaikoma visų nurodymų;

b) įspėjimas, kad valdant tritaškį pakabą, privaloma būti ne jo plote;

c) įspėjimas, kad prikabintos mašinos turi būti nuleidžiamos ant žemės prieš išlipant iš traktoriaus;

d) kardaninių galios perdavimo velenų, kurie varo prikabintas mašinas arba velkamas transporto priemones, sūkių skaičius;

e) reikalavimas galios perdavimo velenus naudoti su tinkamais apsaugais;

f) informacija apie hidraulinius prikabinimo prietaisus ir jų veikimą;

g) informacija apie tritaškio pakabo didžiausią keliamąją galią;

h) informacija apie bendros masės apskaičiavimą, tiltui tenkančias apkrovas, padangų krovumą ir būtiną minimalų užpildymo balastu lygį;

i) informacija apie sumontuotas priekabos stabdymo sistemas ir jų suderinamumą su velkamomis transporto priemonėmis;

j) didžiausią galinio prikabintuvo vertikalią apkrovą, susijusią su galinių padangų dydžiu ir prikabintuvo tipu;

k) informacija apie padargų naudojimą su galios perdavimo velenais ir apie tai, kad techniškai galimas velenų pokrypis priklauso nuo pagrindinio aptvaro ir (arba) laisvosios erdvės formos ir dydžio, įskaitant specifinę informaciją, kurios reikalaujama, kai tai yra 3 tipo sumažintų matmenų galios perdavimo velenas;

l) identifikavimo plokštėje pakartoti duomenys apie didžiausias leidžiamas vilkti mases;

m) įspėjimas, kad tarp traktoriaus ir velkamos transporto priemonės neturi būti žmonių.

4.3. **Triukšmo verčių nurodymas**

Operatoriaus vadove turi būti nurodyta triukšmo, ties operatoriaus ausimi išmatuoto pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/76/EB [1], ir važiuojančio traktoriaus triukšmo, išmatuoto pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/63/EB [2] VI priedą, vertė.

4.4. **Vibracijos verčių nurodymas**

Operatoriaus vadove turi būti pateikta vibracijos, išmatuotos pagal Tarybos direktyvą 78/764/EEB [3], lygio vertė.

[1] OL L 201, 2009 8 1, p. 18.
[2] OL L 214, 2009 8 19, p. 23.
[3] OL L 255, 1978 9 18, p. 1.

4.5. Atitinkami traktoriaus eksploatavimo režimai, kuriuos pagrįstai galima numatyti ir kuriuos galima laikyti ypač pavojingais:

a) darbas su priekiniu–galiniu krautuvu (rizika, kurią kelia nukristi galintys objektai);

b) miško darbai (krintančių ir (arba) duriančiųjų objektų pavojus);

c) darbas su pasėlių purkštuvais, prikabintais arba velkamais (pavojingųjų cheminių medžiagų keliama rizika).

Ypatingas dėmesys operatoriaus vadove turi būti skiriamas traktoriaus naudojimui su minėta įranga.

4.5.1. *Priekinis–galinis krautuvas*

4.5.1.1. Operatoriaus vadove turi būti apibrėžti su priekinio–galinio krautuvo darbu susiję pavojai ir paaiškinta, kaip jų išvengti.

4.5.1.2. Operatoriaus vadove turi būti nurodytos traktoriaus kėbule numatytos tvirtinimo vietos, kuriose priekinis–galinis krautuvas turi būti pritvirtintas, ir naudotinų tvirtinimo detalių dydis bei kokybė. Jeigu minėtos tvirtinimo vietos nėra numatytos, operatoriaus vadove turi būti draudžiama montuoti priekinį–galinį krautuvą.

4.5.1.3. Jeigu tai traktoriai su programuojamų hidraulinių operacijų sekų valdymo įtaisais, pateikiama informacija apie krautuvo hidraulinės sistemos sujungimo būdą, kad ši funkcija nebūtų aktyvuota.

4.5.2. *Naudojimas miško darbams*

4.5.2.1. Žemės ūkio traktorių naudojant miško ūkio darbams, nustatyti šie pavojai:

a) virstantys medžiai, pirmiausia tuo atveju, jeigu traktoriaus gale yra sumontuotas greiferinis kranas medžiams krauti,

b) pro apsauginį operatoriaus apgaubą patenkantys objektai, pirmiausia tuo atveju, jeigu traktoriaus gale yra sumontuota keliamoji gervė.

4.5.2.2. Operatoriaus vadove turi būti pateikta informacija apie:

a) potencialius minėtus pavojus, aprašytus 4.5.2.1 punkte,

b) visą neprivalomą įrangą, kurią galima naudoti minėtiems pavojams pašalinti,

c) traktoriaus vietas, kuriose galima pritvirtinti apsaugines konstrukcijas, ir naudotinų tvirtinimo detalių dydį bei kokybę; jeigu nėra numatyta priemonių, kuriomis būtų galima pritvirtinti tinkamas apsaugines konstrukcijas, tai turi būti nurodyta,

d) apsaugines konstrukcijas, kurios gali būti operatoriaus darbo vietą nuo virstančių medžių apsaugantis rėmas arba kabinos duris, stogą ir langus dengiančios grotelės,

e) apsauginių konstrukcijų nuo krintančių objektų lygį, jeigu yra.

4.5.3. *Darbas su pasėlių purkštuvais (pavojingųjų cheminių medžiagų keliama rizika)*

Remiantis standartu EN 15695–1:2009 apsaugos nuo pavojingų cheminių medžiagų lygis turi būti aprašytas operatoriaus vadove.“

4. II priedo priedėlio antraštinė dalis iš dalies keičiama taip:

**„EB TIPO PATVIRTINIMO SERTIFIKATO, SKIRTO TRAKTORIAUS TIPUI, PRIEDAS DĖL GREIČIO RIBOTUVO IR TRAKTORIAUS PAVARŲ SUDĖTINIŲ DALIŲ, KYŠANČIŲ DALIŲ IR RATŲ APSAUGOS, PAPILDOMŲ SAUGOS REIKALAVIMŲ, SKIRTŲ SPECIALIEMS NAUDOJIMO ATVEJAMS, OPERATORIAUS VADOVO“**

5. II priedo priedėlio 1 punktas po 1.2 punkto papildomas šiomis eilutėmis:

„1.3. Papildomi saugos reikalavimai, skirti specialiems naudojimo atvejams, jei taikoma:

1.3.1. Apsauginės konstrukcijos nuo krintančių objektų

1.3.2. Operatorius apsaugančios konstrukcijos

1.3.3. Sąlyčio su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis prevencija“.

6. II priedo priedėlio 15 punktas (dokumentų sąrašas) papildomas taip:

„…operatoriaus vadovas.“